
KOMENTARZE KODEKSOWE

Ryszard A. Stefański

Kodeks karny
Komentarz do nowelizacji

6. wydanie

WYDAWNICTWO C.H. BECK

KOMENTARZE KODEKSOWE

Ryszard A. Stefański

Kodeks karny
Komentarz do nowelizacji

6. wydanie

WYDAWNICTWO C.H. BECK

Spis treści

Kodeks karny

Część ogólna	2
Rozdział V. Środki karne	2
Art. 40. Prawa publiczne	2
Art. 43a. Świadczenie na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej	3
Rozdział Va. Przepadek i środki kompensacyjne	4
Art. 44b. Przepadek pojazdu mechanicznego prowadzonego przez sprawcę przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w ruchu lądowym	4
Rozdział VIII. Środki związane z poddaniem sprawy próbie	5
Art. 78. Przesłanki	5
Art. 79. Przesłanki	5
Rozdział XI. Przedawnienie	6
Art. 101. Przedawnienie karalności	6
Rozdział XIII. Odpowiedzialność za przestępstwa popełnione za granicą	7
Art. 112a. Ściganie w razie popełnienia przestępstwa przy użyciu systemu informacyjnego, systemu teleinformatycznego lub sieci teleinformatycznej	7
Część szczególna	8
Rozdział XVII. Przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej	8
Art. 130. Szpiegostwo	8
Art. 131. Czynnny żal	10
Rozdział XXI. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	10
Art. 178. Surowsza odpowiedzialność	10
Rozdział XXII. Przestępstwa przeciwko środowisku	11
Art. 185. Następstwa	11
Rozdział XXXVI. Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu i interesom majątkowym w obrocie cywilnoprawnym	12
Art. 305. Zakłócanie przetargu publicznego	12

Wstęp

Niniejszy suplement zawiera zwięzłe omówienie ostatnich zmian Kodeksu karnego wprowadzonych przez ustawę z 17.8.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1834), a także ustawę z 7.7.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1860), które zostały uchwalone już po wydaniu komentarza do KK pod red. prof. dr hab. *Ryszarda Stefańskiego*.

Kodeks karny¹

z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz.U. Nr 88, poz. 553)

Tekst jednolity z dnia 28 kwietnia 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1138)²

(zm.: Dz.U. 2022, poz. 1726, poz. 1855, poz. 2339, poz. 2600; 2023, poz. 289, poz. 818, poz. 852, poz. 1234, poz. 1834)

Wyciąg

¹ Odnośnik: Niniejsza ustawa w zakresie swojej regulacji realizuje postanowienia:

- 1) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1673 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie zwalczania prania pieniędzy za pomocą środków prawnokarnych (Dz.Urz. UE L 284 z 12.11.2018, str. 22);
- 2) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/713 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie zwalczania fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi, zastępującej decyzję ramową Rady 2001/413/WSiSW (Dz.Urz. UE L 123 z 10.05.2019, str. 18);
- 3) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępującej decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz.Urz. UE L 335 z 17.12.2011, str. 1 oraz Dz.Urz. UE L 18 z 21.01.2012, str. 7).

² Tekst jednolity ogłoszono dnia 30.05.2022 r.

Część ogólna

(...)

Rozdział V. Środki karne

(...)

Art. 40. [Prawa publiczne]

§ 1. Pozbawienie praw publicznych obejmuje utratę czynnego i biernego prawa wyborczego do organu władzy publicznej, organu samorządu zawodowego lub gospodarczego, utratę prawa do udziału w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości oraz do pełnienia funkcji w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego lub zawodowego, jak również utratę posiadanego stopnia wojskowego i powrót do stopnia szeregowego; pozbawienie praw publicznych obejmuje ponadto utratę orderów, odznaczeń i tytułów honorowych oraz utratę zdolności do ich uzyskania w okresie trwania pozbawienia praw.

§ 2. Sąd może orzec pozbawienie praw publicznych w razie skazania:

- 1) na karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie;
- 2)³ za przestępstwa określone w art. 228 § 1 i 3–6, art. 229 § 1 i 3–5, art. 230 § 1, art. 230a § 1, art. 250a § 1 i 2, art. 271 § 3, art. 296a § 1, 2 i 4, art. 305 § 1–4 oraz art. 306b.

§ 3.⁴ Sąd orzeka pozbawienie praw publicznych w razie skazania za przestępstwa określone w art. 130 § 1–5 lub 7–9.

- 1 1. Ustawa z 17.8.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1834) wprowadziła obligatoryjne zastosowanie tego środka. W myśl art. 40 § 3 KK sąd orzeka pozbawienie praw publicznych w razie skazania za przestępstwa z art. 130 KK. Są to przestępstwa: brania udziału w działalności obcego wywiadu albo działania na jego rzecz, przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej (art. 130 § 1 KK), brania udziału w działalności obcego wywiadu albo działanie na jego rzecz i udzielanie temu wywiadowi wiadomości, której przekazanie może wyrządzić szkodę Rzeczypospolitej Polskiej (art. 130 § 2 KK), zgłaszania gotowości działania na rzecz obcego wywiadu przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej albo w celu udzielenia obcemu wywiadowi wiadomości, których przekazanie może wyrządzić szkodę Rzeczypospolitej Polskiej, gromadzenia ich lub przechowania lub wchodzenia do systemu informatycznego w celu ich uzyskania (art. 130 § 3 KK), organizowania działalności obcego wywiadu lub kierowanie nim (art. 130 § 4 KK), brania udziału w działalności obcego wywiadu albo działania na jego rzecz przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej przez funkcjonariusza publicznego lub osobę pełniącą dyspozycyjnie terytorialną służbę wojskową (art. 130 § 5 KK), brania udziału w działalności obcego wywiadu albo działania

³ Art. 40 § 2 pkt 2 zmieniony ustawą z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 403), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

⁴ Art. 40 § 3 dodany ustawą z dnia 17.08.2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1834), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

na jego rzecz i dokonanie dywersji, sabotażu lub dopuszczenie się przestępstwa o charakterze terrorystycznym (art. 130 § 7 KK), czynienia przygotowań do brania udziału w działalności obcego wywiadu albo działania na jego rzecz i dokonania dywersji, sabotażu lub dopuszczenia się przestępstwa o charakterze terrorystycznym (art. 130 § 8 KK), brania udziału w działalności obcego wywiadu albo działając na jego rzecz i prowadzeniu dezinformacji (art. 130 § 9 KK). Spośród wszystkich odmian przestępstwa szpiegostwa, art. 40 § 3 nie obejmuje brania udziału w działalności obcego wywiadu nieskierowanej przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej prowadzonej na jej terytorium bez zgody właściwego organu udzielonej na podstawie odrębnych przepisów (art. 130 § 6 KK).

(...)

Art. 43a. [Świadczenie na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej]

§ 1. Odstępując od wymierzenia kary, a także w wypadkach wskazanych w ustawie, sąd może orzec świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej; wysokość tego świadczenia nie może przekroczyć 60 000 złotych.

§ 2.⁵ W razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 164 § 1, art. 165 § 1, art. 165a § 1 lub 2, art. 171 § 1, 2 lub 3, art. 174 § 1, art. 178a § 1, art. 178b, art. 179, art. 180, art. 200a § 1 lub 2, art. 200b, art. 202 § 4b lub 4c, art. 244, art. 255a § 1 lub 2, art. 258 § 1, art. 263 § 2 sąd orzeka świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości co najmniej 5000 złotych, do wysokości określonej w § 1.

§ 3.⁶ W razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 4, art. 202 § 3, 4 lub 4a, art. 258 § 2, 3 lub 4, art. 263 § 1 sąd orzeka świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości co najmniej 10 000 złotych, do wysokości określonej w § 1.

§ 4.⁷ W razie skazania za udział w bójce lub pobiciu, o których mowa w art. 158 lub w art. 159, sąd orzeka, a jeżeli jednocześnie orzeka obowiązek lub nawiązkę na podstawie art. 46 § 1 lub 2 – może orzec, świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości co najmniej 5000 złotych.

1. Ustawa z 7.7.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1860) dodaje do tego przepisu § 4 w takim samym brzmieniu jaki ma jego § 3 zmieniony ustawą z 7.7.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600 ze zm.).

(...)

⁵ Art. 43a § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 5.08.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1855), która wchodzi w życie 1.01.2023 r.

⁶ Art. 43a § 3 dodany ustawą z dnia 5.08.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1855), która wchodzi w życie 1.01.2023 r.

⁷ Art. 43a § 4 dodany ustawą z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 1860), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

Rozdział Va. Przepadek i środki kompensacyjne

(...)

Art. 44b.⁸ [Przepadek pojazdu mechanicznego prowadzonego przez sprawcę przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w ruchu lądowym]

§ 1. W wypadkach wskazanych w ustawie sąd orzeka przepadek pojazdu mechanicznego prowadzonego przez sprawcę w ruchu lądowym.

§ 2. Jeżeli w czasie popełnienia przestępstwa pojazd nie stanowił wyłącznej własności sprawcy albo po popełnieniu przestępstwa sprawca zbył, darował lub ukrył podlegający przypadkowi pojazd, orzeka się przepadek równowartości pojazdu. Za równowartość pojazdu uznaje się wartość pojazdu określoną w polisie ubezpieczeniowej na rok, w którym popełniono przestępstwo, a w razie braku polisy – średnią wartość rynkową pojazdu odpowiadającego, przy uwzględnieniu marki, modelu, roku produkcji, typu nadwozia, rodzaju napędu i silnika, pojemności lub mocy silnika oraz przybliżonego przebiegu, pojazdowi prowadzonemu przez sprawcę, ustaloną na podstawie dostępnych danych, bez powoływania w tym celu biegłego.

§ 3. Jeżeli ustalenie średniej wartości rynkowej pojazdu odpowiadającego pojazdowi, o którym mowa w § 1, w sposób określony w § 2 nie jest możliwe ze względu na szczególne cechy tego pojazdu, zasięga się opinii biegłego.

§ 4. Przepadku pojazdu mechanicznego oraz przepadku równowartości pojazdu określonego w § 2 nie orzeka się, jeżeli sprawca prowadził niestanowiący jego własności pojazd mechaniczny wykonując czynności zawodowe lub służbowe polegające na prowadzeniu pojazdu na rzecz pracodawcy. W takim wypadku sąd orzeka nawiązkę w wysokości co najmniej 5000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

§ 5. Przepadku pojazdu mechanicznego oraz przepadku równowartości pojazdu nie orzeka się, jeżeli orzeczenie przepadku pojazdu mechanicznego jest niemożliwe lub niecelowe z uwagi na jego utratę przez sprawcę, zniszczenie lub znaczne uszkodzenie.

- 1 1. Ustawa z 7.7.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1860) ograniczyła zamiast przepadku pojazdu mechanicznego orzeczenie przepadku równowartości pojazdu do zbycia, darowania lub ukrycia podlegającego przypadkowi pojazdu (§ 2), eliminując z dotychczasowej jego treści zniszczenie lub znaczne jego uszkodzenie, a przewidując jednocześnie, że przepadku pojazdu mechanicznego oraz przepadku równowartości pojazdu nie orzeka się, jeżeli orzeczenie przepadku pojazdu mechanicznego jest niemożliwe lub niecelowe z uwagi na jego utratę przez sprawcę, zniszczenie lub znaczne uszkodzenie (§ 5).

(...)

⁸ Art. 44b dodany ustawą z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 403, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 1860), która wchodzi w życie 14.03.2024 r.

Rozdział VIII. Środki związane z poddaniem sprawcy próbie

(...)

Art. 78.⁹ [Przesłanki]

§ 1. Skazanego można warunkowo zwolnić po odbyciu co najmniej połowy kary, a jeżeli wymierzono karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy niż 25 lat – po odbyciu co najmniej 15 lat kary.

§ 2.¹⁰ Skazanego określonego w art. 64 § 1 można warunkowo zwolnić po odbyciu dwóch trzecich kary, natomiast skazanego określonego w art. 64 § 2 lub art. 64a oraz skazanego, wobec którego wydano prawomocne postanowienie stwierdzające, że bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności, po odbyciu trzech czwartych kary.

§ 3. Skazanego na karę dożywotniego pozbawienia wolności można warunkowo zwolnić po odbyciu 30 lat kary.

1. W ustawie z 7.7.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – 1 Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1860) wyższe *quantum* odbytej kary w wysokości trzech czwartych kary zostało rozszerzone w art. 78 § 2 KK o skazanego, wobec którego wydano prawomocne postanowienie stwierdzające, że bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności. Zmiana ta ma związek z uprawnieniem sądu do wydania takiego postanowienia, jeżeli skazany w zamiarze utrudniania wykonania kary pozbawienia wolności uciekł lub ukrywał się lub podjął działania w celu ucieczki lub ukrycia się (art. 14b KKW).

Art. 79.¹¹ [Przesłanki]

§ 1.¹² Przepisy art. 78 § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do sumy dwóch lub więcej niepodlegających łączeniu kar pozbawienia wolności, które skazany ma odbyć kolejno. Przepis art. 78 § 2 stosuje się, jeżeli chociażby jedno z przestępstw popełniono w warunkach określonych w art. 64 lub art. 64a lub wobec skazanego wydano prawomocne postanowienie stwierdzające, że bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności.

§ 2. Skazanego można, niezależnie od warunków określonych w art. 78 § 1 lub 2, zwolnić warunkowo po odbyciu 25 lat pozbawienia wolności.

§ 3. Przepis art. 78 § 3 stosuje się odpowiednio, jeżeli chociażby jedna z kar, które skazany ma odbyć kolejno, jest karą dożywotniego pozbawienia wolności.

1. W ustawie z 7.7.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – 1 Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1860) jako konsekwencję zmiany art. 78 § 2 KK wyższe *quantum* odbytej kary w wysokości trzech czwartych kary, przewidziano także jako wymóg

⁹ Art. 78 w brzmieniu ustawy z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 403), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

¹⁰ Art. 78 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 1860), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

¹¹ Art. 79 w brzmieniu ustawy z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 403), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

¹² Art. 79 § 1 w brzmieniu ustawy z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 1860), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

warunkowego przedterminowego zwolnienia do sumy dwóch lub więcej niepodlegających łączeniu kar pozbawienia wolności, które skazany ma odbyć kolejno, jeżeli chociażby jedno z przestępstw wobec skazanego popełniono w warunkach określonych w art. 64 lub art. 64a lub wobec skazanego wydano prawomocne postanowienie stwierdzające, że bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności.

(...)

Rozdział XI. Przedawnienie

Art. 101. [Przedawnienie karalności]

§ 1. Karalność przestępstwa ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło lat:

- 1)¹³ 40 – gdy czyn stanowi zbrodnię zabójstwa;
- 2) 20 – gdy czyn stanowi inną zbrodnię;
- 2a) 15 – gdy czyn stanowi występki zagrożony karą pozbawienia wolności przekraczającą 5 lat;
- 3) 10 – gdy czyn stanowi występki zagrożony karą pozbawienia wolności przekraczającą 3 lata;
- 4) 5 – gdy chodzi o pozostałe występki.
- 5) (*uchylony*)

§ 2. Karalność przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego ustaje z upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy przestępstwa, nie później jednak niż z upływem 3 lat od czasu jego popełnienia.

§ 3.¹⁴ Jeżeli dokonanie przestępstwa zależy od nastąpienia określonego w ustawie skutku, bieg przedawnienia rozpoczyna się od czasu, gdy skutek nastąpił.

§ 3a.¹⁵ W przypadku przestępstwa popełnionego w czasie dłuższym niż jeden dzień bieg przedawnienia rozpoczyna się z upływem ostatniego dnia, w którym sprawca swoim zachowaniem wypełniał znamiona przestępstwa.

§ 4.¹⁶ W przypadku przestępstw:

- 1) przeciwko życiu i zdrowiu, popełnionych na szkodę małoletniego, zagrożonych karą, której górna granica przekracza 5 lat pozbawienia wolności,
- 2) określonych w rozdziale XXV, popełnionych na szkodę małoletniego, albo gdy treści pornograficzne obejmują udział małoletniego,
- 3)¹⁷ określonych w art. 156a i art. 191b, popełnionych na szkodę małoletniego – przedawnienie karalności przestępstwa nie może nastąpić przed ukończeniem przez niego 40. roku życia.

¹³ Art. 101 § 1 pkt 1 w brzmieniu ustawy z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 403), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

¹⁴ Art. 101 § 3 w brzmieniu ustawy z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 403), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

¹⁵ Art. 101 § 3a dodany ustawą z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 403), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

¹⁶ Art. 101 § 4 w brzmieniu ustawy z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 403, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 1860), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

¹⁷ Art. 101 § 4 pkt 3 dodany ustawą z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

1. Zmiana tego przepisu w noweli z 7.7.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania 1
cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania
karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1860) ma charakter redakcyjny
i polega na nadaniu dotychczasowemu pkt 1a numeru 3.

(...)

Rozdział XIII. Odpowiedzialność za przestępstwa popełnione za granicą

(...)

Art. 112a.¹⁸ [Ściganie w razie popełnienia przestępstwa przy użyciu
systemu informatycznego, systemu teleinformatycznego lub sieci teleinformatycznej]

Niezależnie od przepisów obowiązujących w miejscu popełnienia czynu za-
bronionego, ustawę karną polską stosuje się do obywatela polskiego oraz
cudzoziemca w razie popełnienia przestępstwa przy użyciu systemu informa-
tycznego, systemu teleinformatycznego lub sieci teleinformatycznej, jeżeli czyn
ten na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wywołał lub mógł wywołać skutek
naruszający interes państwa w zakresie ochrony niepodległości, integralności te-
rytorialnej, bezpieczeństwa zewnętrznego i wewnętrznego, obronności, polityki
zagranicznej, pozycji międzynarodowej lub potencjału naukowego lub gospodar-
czego.

1. W dodanym przez ustawę z 17.8.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz nie- 1
których innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1834) art. 112a KK została rozszerzona zasada
przedmiotowa nieograniczona, wyrażona w art. 112 KK poprzez rozciągnięcie stosowania
ustawy karnej polskiej; 1) ze względu na sposób popełnienia przestępstwa; 2) rzeczywiste lub
potencjalne jego skutku. Co do pierwszego kryterium chodzi o popełnienie przestępstwa przy
użyciu; 1) systemu informatycznego; 2) systemu teleinformatycznego lub sieci teleinforma-
tycznej. Drugim kryterium jest wymóg, by czyn ten na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
wywołał lub mógł wywołać skutek naruszający interes państwa w zakresie ochrony niepodle-
głości, integralności terytorialnej, bezpieczeństwa zewnętrznego i wewnętrznego, obronności,
polityki zagranicznej, pozycji międzynarodowej lub potencjału naukowego oraz gospodar-
czego.

(...)

¹⁸ Art. 112a dodany ustawą z dnia 17.08.2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1834), która wchodzi w życie 23.09.2023 r.

Część szczególna

(...)

Rozdział XVII. Przepięstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej

(...)

Art. 130.¹⁹ [Szpiegostwo]

§ 1. Kto bierze udział w działalności obcego wywiadu albo działa na jego rzecz, przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej,
podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5.

§ 2. Kto, biorąc udział w działalności obcego wywiadu albo działając na jego rzecz, udziela temu wywiadowi wiadomości, której przekazanie może wyrządzić szkodę Rzeczypospolitej Polskiej,
podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8 albo karze dożywotniego pozbawienia wolności.

§ 3. Kto zgłasza gotowość działania na rzecz obcego wywiadu przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej albo w celu udzielenia obcemu wywiadowi wiadomości, których przekazanie może wyrządzić szkodę Rzeczypospolitej Polskiej, gromadzi je lub przechowuje lub wchodzi do systemu informatycznego w celu ich uzyskania,
podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 4. Kto działalność obcego wywiadu, o której mowa w § 1, organizuje lub nią kieruje,
podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 10 albo karze dożywotniego pozbawienia wolności.

§ 5. Funkcjonariusz publiczny oraz osoba pełniąca dyspozycyjnie terytorialną służbę wojskową, dopuszczający się czynu, o którym mowa w § 1,
podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8 albo karze dożywotniego pozbawienia wolności.

§ 6. Kto bierze udział w działalności obcego wywiadu nieskierowanej przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej prowadzonej na jej terytorium bez zgody właściwego organu udzielonej na podstawie odrębnych przepisów,
podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 7. Kto, biorąc udział w działalności obcego wywiadu albo działając na jego rzecz, dokonuje dywersji, sabotażu lub dopuszcza się przestępstwa o charakterze terrorystycznym,
podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 10 albo karze dożywotniego pozbawienia wolności.

¹⁹ Art. 130 w brzmieniu ustawy z dnia 17.08.2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1834), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

§ 8. Kto czyni przygotowania do przestępstwa określonego w § 7, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 9. Kto, biorąc udział w działalności obcego wywiadu albo działając na jego rzecz, prowadzi dezinformację, polegającą na rozpowszechnianiu nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji, mając na celu wywołanie poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, państwa sojuszniczego lub organizacji międzynarodowej, której członkiem jest Rzeczpospolita Polska albo skłonienie organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej, państwa sojuszniczego lub organizacji międzynarodowej, której członkiem jest Rzeczpospolita Polska, do podjęcia lub zaniechania określonych czynności,

podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8.

1. Zmiany komentowanego przepisu wprowadzone ustawą z 17.8.2023 r. o zmianie ustawy – 1 Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1834) polegają na:

- 1) rozszerzeniu znamion typu podstawowego przestępstwa szpiegostwa o branie udziału w wywiadzie (art. 130 § 1 KK);
- 2) wprowadzeniu dodatkowych trzech typów kwalifikowanych, a mianowicie:
 - a) braniu udziału w działalności obcego wywiadu albo działaniu na jego rzecz, przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej przez funkcjonariusza publicznego oraz osobę pełniącą dyspozycyjnie terytorialną służbę wojskową zagrożonego karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8 albo karą dożywotniego pozbawienia wolności (art. 130 § 5 KK),
 - b) braniu udziału w działalności obcego wywiadu albo działaniu na jego rzecz i dokonanie dywersji, sabotażu lub dopuszczenie się przestępstwa o charakterze terrorystycznym, zagrożonego karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 10 albo karą dożywotniego pozbawienia wolności (art. 130 § 7 KK),
 - c) braniu udziału w działalności obcego wywiadu albo działaniu na jego rzecz i prowadzenie dezinformacji, polegającej na rozpowszechnianiu nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji, mających na celu wywołanie poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, państwa sojuszniczego lub organizacji międzynarodowej, której członkiem jest Rzeczpospolita Polska albo skłonienie organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej, państwa sojuszniczego lub organizacji międzynarodowej, której członkiem jest Rzeczpospolita Polska, do podjęcia lub zaniechania określonych czynności, zagrożonego karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8 (art. 130 § 9 KK);
- 3) wprowadzeniu dodatkowego typu podstawowego polegającego na braniu udziału w działalności obcego wywiadu nieskierowanej przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej prowadzonej na jej terytorium bez zgody właściwego organu udzielonej na podstawie odrębnych przepisów, zagrożonego karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8 (art. 130 § 6 KK);
- 4) przewidzeniu karalności przygotowania do typu kwalifikowanego określonego w art. 130 § 7 KK (art. 130 § 8 KK);
- 5) zastrzeżeniu sankcji karnych, określając je jako w: § 1 – kara pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5; § 2 – kara pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8 albo kara dożywotniego pozbawienia wolności; § 4 – kara pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 10 albo kara dożywotniego pozbawienia wolności.

Zmiany w dyspozycji art. 130 § 3 i 4 KK mają charakter redakcyjny.

Art. 131.²⁰ [Czynny żal]

§ 1. Nie podlega karze za usiłowanie przestępstwa określonego w art. 127 § 1, art. 128 § 1 lub art. 130 § 1, 2, 5, 7 i 9 kto dobrowolnie poniechał dalszej działalności i ujawnił wobec organu powołanego do ścigania przestępstw wszystkie istotne okoliczności popełnionego czynu; przepis art. 17 § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Nie podlega karze za przestępstwo określone w art. 128 § 2, art. 129 lub art. 130 § 3, 6 i 8, kto dobrowolnie poniechał dalszej działalności i podjął istotne starania zmierzające do zapobieżenia popełnieniu zamierzonego czynu zabronionego oraz ujawnił wobec organu powołanego do ścigania przestępstw wszystkie istotne okoliczności popełnionego czynu.

- 1 1. Zamiany wprowadzone w komentowanym przepisie na mocy ustawy z 17.8.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1834) pozostają w związku ze stypizowaniem w art. 130 KK typów kwalifikowanych i nowego typu podstawowego. I tak w art. 131 § 1 KK niepodleganie karze rozciągnięto na przestępstwo określone w art. 130 § 5, 7 i 9, a w art. 131 § 2 KK – na przestępstwa stypizowane w art. 130 § 6 i 8 KK.

(...)

Rozdział XXI. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji

(...)

Art. 178. [Surowsza odpowiedzialność]

§ 1.²¹ Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173 § 1 lub 2, art. 174 lub art. 177 § 1 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia lub spożywał alkohol lub zażywał środek odurzający po popełnieniu czynu określonego w art. 173 § 1 lub 2, art. 174 lub art. 177 § 1, a przed poddaniem go przez uprawniony organ badaniu w celu ustalenia w organizmie zawartości alkoholu lub obecności środka odurzającego, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.

§ 1a.²² Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173 § 3 lub 4 lub art. 177 § 2, w warunkach określonych w § 1 lub którego dotyczy wskazana w tym przepisie okoliczność, sąd orzeka karę pozbawienia wolności w wysokości:

²⁰ Art. 131 w brzmieniu ustawy z dnia 17.08.2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1834), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

²¹ Art. 178 ust. 1 w brzmieniu ustawy z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 403), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

²² Art. 178 § 1a dodany ustawą z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 403, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 1860), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

- 1) nie niższej niż 3 lata, jeżeli następstwem wypadku jest ciężki uszczerbek na zdrowiu innej osoby albo następstwem katastrofy jest ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, do dwukrotności górnej granicy ustawowego zagrożenia,
- 2) nie niższej niż 5 lat, jeżeli następstwem czynu jest śmierć człowieka, do dwukrotności górnej granicy ustawowego zagrożenia w przypadku katastrofy, a 20 lat pozbawienia wolności w przypadku wypadku.

§ 2. (*uchylony*)

§ 3.²³ W razie skazania, o którym mowa w § 1 lub 1a, sąd może orzec przepadek, o którym mowa w art. 44b, a orzeka go, jeżeli zawartość alkoholu w organizmie sprawcy była wyższa niż 1 promil we krwi lub 0,5 mg/dm³ w wydychanym powietrzu albo prowadziła do takiego stężenia.

1. Nowela w zakresie art. 178 § 1a KK dotyczy górnej granicy zaostrzonego zagrożenia. W pkt 1 zostało ono utrzymane na dotychczasowym poziomie, tj. do dwukrotności górnej granicy ustawowego zagrożenia, a w pkt 2 różni się jego wysokością w zależności od popełnionego czynu; w przypadku katastrofy w komunikacji jest określona na poziomie do dwukrotności górnej granicy ustawowego zagrożenia, a w przypadku wypadku w komunikacji – 20 lat pozbawienia wolności.

Nowela zmienia też tryb orzekania przepadku pojazdu mechanicznego. Jego orzeczenie jest fakultatywne, a obligatoryjne jeżeli zawartość alkoholu w organizmie sprawcy była wyższa niż 1 promil we krwi lub 0,5 mg/dm³ w wydychanym powietrzu albo prowadziła do takiego stężenia (art. 178 § 3 KK).

(...)

Rozdział XXII. Przepięstwa przeciwko Źrodowisku

(...)

Art. 185.²⁴ [Nastęstwa]

§ 1. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 182 § 1 lub 3, art. 183 § 1 lub 3 lub w art. 184 § 1 lub 2 jest zniszczenie w Źwiecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach lub istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 2. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 182 § 1 lub 3, art. 183 § 1 lub 3 lub w art. 184 § 1 lub 2 jest ciężki uszczerbek na zdrowiu człowieka, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

²³ Art. 178 § 3 dodany ustawą z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 403, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 1860), która wchodzi w życie 14.03.2024 r.

²⁴ Art. 185 w brzmieniu ustawy z dnia 22.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1726), która wchodzi w życie 1.09.2022 r.

§ 3.²⁵ Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 182 § 1 lub 3, art. 183 § 1 lub 3 lub w art. 184 § 1 lub 2 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 3 do 20.

- 1 1. Nowela z 7.7.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1860) w art. 185 powtórzyła treść § 3 nadaną przez ustawę z 7.7.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600).

(...)

Rozdział XXXVI. Przepisy przeciwko obrotowi gospodarczemu i interesom majątkowym w obrocie cywilnoprawnym

(...)

Art. 305.²⁶ [Zakłócanie przetargu publicznego]

§ 1. Kto utrudnia lub udaremnia przetarg albo postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, działając na szkodę właściciela mienia, osoby lub instytucji, na rzecz której przetarg jest dokonywany bądź która prowadzi postępowanie, albo na szkodę interesu publicznego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Kto, w celu wywarcia bezprawnego wpływu na wynik trwającego lub przygotowywanego przetargu lub postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, wchodzi w porozumienie z inną osobą, przekazuje lub rozpowszechnia informacje lub przemilcza istotne okoliczności, działając na szkodę właściciela mienia, osoby lub instytucji, na rzecz której przetarg jest lub ma być dokonywany bądź która prowadzi lub ma prowadzić postępowanie, albo na szkodę interesu publicznego, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 lub 2 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 4. Przepisy § 1–3 stosuje się odpowiednio do aukcji.

§ 5. Ściganie przestępstwa określonego w § 1–4 następuje na wniosek pokrzywdzonego, chyba że pokrzywdzonym jest Skarb Państwa lub przedmiot przetargu, aukcji lub zamówienia publicznego jest co najmniej w części finansowany ze środków publicznych.

²⁵ Art. 185 § 3 zmieniony ustawą z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 403, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 1860), która wchodzi w życie 1.10.2023 r., zmiana nie została uwzględniona w treści z powodu bezprzedmiotowości.

²⁶ Art. 305 w brzmieniu ustawy z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 403), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

§ 6.²⁷ Nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w § 1 lub 2, który zawiadomił o fakcie jego popełnienia organ powołany do ścigania przestępstw lub organ ochrony konkurencji państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub Komisję Europejską i ujawnił wszystkie istotne okoliczności tego przestępstwa, zanim organ powołany do ścigania przestępstw o nim się dowiedział.

§ 6.²⁸ Nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w § 1 lub § 2, który zawiadomił o fakcie jego popełnienia organ powołany do ścigania przestępstw lub organ ochrony konkurencji państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub Komisję Europejską i ujawnił wszystkie istotne okoliczności tego przestępstwa, zanim organ powołany do ścigania przestępstw o nim się dowiedział.

1. Nowelą z 7.7.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – 1 Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1860) dodano § 6 do art. 305 KK, który o takiej samej treści został już wcześniej dodany ustawą z 9.3.2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 852).

(...)

²⁷ Art. 305 ust. 6 w brzmieniu ustawy z dnia 7.07.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600, ze zm. z Dz.U. z 2023 r. poz. 1860), która wchodzi w życie 1.10.2023 r.

²⁸ Art. 305 § 6 dodany ustawą z dnia 9.03.2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 852), która wchodzi w życie 20.05.2023 r.

[Przejdź do księgarni →](#)